Leto LXX | Štev. 122 a | V Ljubljani, v petek, 29. maja 1942-XX | Spedizione in abbonamento postale Poštnina plačana v gotovini | Prezzo — Cena L 0.70

Naročnina mesečno 12 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate. Podružnica: Novo mesto.

SLOVENEC

Abbonamenti: Mese 12 Lire; Estero, mese 20 Lire, Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P.: Lubiana 10.650 per gli abbonamenti: 10.349 per le inserzioni. Filiale: Novo mesto.

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana. Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana. Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Vojno poročilo št. 727:

Letalska zmaga v Severni Afriki

Sestreljenih je bilo 18 angleških letal - Koncentracije angleških čet so imele znatne izgube - Nad južno Italijo uničena štiri letala

Glavni Stan italijanskih Oboroženih Sil javlja: Sovražne koncentracije čet in oklepnega orožja, silovito tepene od Osnih letalsih sil v Severni Afriki, so imele včeraj znatne izgube; trg v Tobruku, letališča in železniške naprave v sovražnikovem zaledju so bile tudi napadene z ugotovljenim uspehom. Italijanski in nemški lovci so v zračnih bojih sestrelili 13 letal.

Nadaljevalo se je bombardiranje ciljev na Malti.

V vzhodnem Sredozemlju je neko naše letalo zapazilo in torpediralo oborožen 2000 tonski parnik.

Preteklo noč so angleška letala v več valovih znova napadla mesto Messino ter so poškodovala nekaj hiš.

Med civilnim prebivalstvom ni žrtev.

Protiletalsko topništvo je zadelo štiri letala, ki so se udeležila napada, in jih sestrelilo: eno v bližini S. Ranierija, drugo med Catono in Osillo, tretje med S. Giovannijem in Pellarom in četrto v okolici Messine.

Tudi v okolici Catanije in Siracuse so bile spuščene bombe, ki pa niso povzročile človeških žrtev in ne pomembne škode.

Neko drugo angleško letalo, ki ga je zadela protiletalska obramba, je treščilo na tla med Villo S. Giovanni in Catono.

Cirenajško bojišče, 28. maja. AS. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča, da je bilo letalsko delovanje na tem bojišču zadnje dni vedno močnejše in je včeraj doseglo višek. Osno letalstvo je včeraj zjutraj ob prvi zori sistematično napadalo letališče pri Tobruku ter je silovito bombardiralo razpostavljena letala in naprave na letališčih. Da je bil sovražnik popolnoma presenečen, so videli Osni letalci pri napadu na Gambut, kjer so bili skoraj popolnoma nemoteni in italijanski letalci so obstreljevali ter bombardirali številna angleška letala, katera so bila že pripravljena za vzlet. Različna letala so bila uničena, mnoga druga pa tako hudo zadeta, da niso več za rabo. Tudi mnogi avtomobili, ki so bili blizu letališča, so bili pokončani.

Novo napredovanje v Kitajski

Japonske čete so zasedle kitajsko mesto Kinhva

Tokio, 28. maja. AS. Glavni cesarski stan objavlja, da so japonske čete popolnoma zasedle mesto Kinhva.

Tokio, 28. maja. AS. Japonske čete so zasedle kitajsko mesto Kinhva. Izguba tega mesta je težak udarec za čungkinško vlado. To mesto je bilo namreč veliko trgovsko središče ter glavno Čangkajškovo strateško oporišče na tretjem bojišču v Kitajski.

Tokio, 28. maja. AS: Brzojavka z bojišča v kitajski provinci Šamsi javlja, da so Japonci na jugovzhodu te province obkolili deset tisoč kitajskih komunističnih vojakov ki jih zdaj uničujejo. Druga brzojavka pravi, da so Japonci uničili tudi šesto kitajsko Čangkajškovo brigado, ki je bila šele pred kratkim ustanovljena.

Tokio, 28. maja. AS. Japonske čete, ki delujejo v Birmi, so severno od Mandalaya pobile nad sto kitajskih vojakov. Drugi japonski oddelki so napadli 220 km vzhodno od Mandalaya 800 Kitajcev in jih napodili v beg. Tudi drugi ostanki poražene čungkinške armade v Birmaniji so bili napadeni in razpršeni.

Tokio, 28. maja. AS. Predsednik tiskovnega oddelka v japonskem pomorskem glavnem stanu kapitan Ogava je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da je po bitki v Koralnem morju Avstralija popolnoma osamljena. Vsa pomorska oporišča Združenih držav, ki bi lahko igrala vlogo pri napadu na Japonce v Vzhodni Aziji, so bila zasedena ali pa uničena. Združene države lahko poskušajo proti Japonski le še manj pomembno gverilo. Bismarkovi otoki, Salomonski otoki in Nova Gvineja so že tudi pod nadzorstvom japonske mornarice. Na splošni položaj v Aziji bo tudi vplivalo delovanje Osnih sil na evropskih in afriških bojiščih, kajti v tesnem sodelovanju z napredujočimi japonskimi silami na vzhodu je ofenziva Nemčije in Italije na zahodu in celotni načrt sil trojne zveze ima za cilj uničiti angleški imperij. V tej vojni bo tako, kakor je bilo v rusko-japonski vojni leta 1904—1905. Takrat je japonska mornarica premagala rusko mornarico, zdaj pa so japonske pomorske sile pri Pearl Harbourju in v Koralnem morju uničile velik del ameriške in angleške mornarice. Ti japonski uspehi so sad velikih japonskih priprav v zadnjih 37 letih.

Prefekt v Zari žrtev upornikov

V izpolnjevanju svojih visokih dolžnosti je padel tudi poveljnik karabinjerjev

Zara, 28. maja. AS. Predvčerajšnjim ob 15 so blizu Zegarja, na meji med zadrsko pokrajino ter med hrvaškim kraljestvom, v oboroženem spopadu s skupino upornikov padli zadrski prefekt Vezio Orazi, poveljnik zadrske skupine kr. karabinjerjev stotnik Umberto Bonassino ter nekaj vojakov. Prefekt in karabinjerski častnik sta šla nadzorovat prednje obmejne postojanke, ki jih drži policija. Tam so jih uporniki napadli s hudim ognjem iz strojnic ter z ročnimi bombami. Prefekt in poveljnik sta se zagrizeno borila prav do smrti.

Prefekt Orazi se je rodil v Rimu l. 1904. Bil je poročen in je imel tri otroke. Poprej je bil rimski zvezni tajnik, prefekt v Cuneu in Goriziji ter glavni ravnatelj za kinematografijo v ministrstvu ljudske kulture. Bil je skvadrist, imetnik fiktorskega traka, sodeloval je pri pohodu na Rim, bil ranjen za fašistovsko stvar.

Rim, 28. maja. AS. Uradni list fašistovske stranke poroča:

Pri izpolnjevanju svoje italijanske in fašistovske ter hierarhične dolžnosti je v Zari junaško padel, smrtno zadet iz zahrbtne komunistične zasede, tovariš Vezio Orazi, prefekt, skvadrist in bojevnik. Stranka ki ji je služil z najvišjo in naravnost vzgledno vero, zapisuje njegovo ime v zlati seznam padlih za revolucijo ter dviguje prapore v jasen in ganjen poklon njegovemu spominu.

Zara, 28. maja. AS. Dalmatinski guverner je v zadrskem radiu s plemenitimi in ponosnimi besedami obujal spomin na junaško podobo skvadrista Vezija Orazija.

Finska zmaga pri Louhiju

Helsinki, 28. maja. AS: Vrsta bitk, ki so se 24. aprila začele pri Louhiju, se je končala z nemško-finsko zmago. Sovjeti so poslali v te boje tri pehotne divizije, štiri brigade in eno oklepno brigado, ki so po topniških pripravah skušale neštetokrat z največjimi tanki predreti finske črte. Vsi ti napadi pa so bili odbiti. Finci so sovražnika napadali najprej z bokov, vrgli v boj vse svoje sile ter zavrnili sovražnikovo napredovanje. Nato so se umakniil na novo obrambno črto, ob sodelovanju vseh vrst orožja prešli v ofenzivo ter korak za korakom potisnili sovjetske oddelke na ono mesto, od koder so začeli napadati. Pomagale so jim nemške čete. V teh bitkah je bil popolnoma uničen 238. sovjetski pehotni polk, 8. smučarska brigada; 239. pehotni polk in 8. sovjetska samostojna brigada pa sta bila tudi skoraj popolnoma uničena. Drugi sovjetski oddelki so imeli velike izgube. Skupno so imeli Sovjeti na tem bojišču 15.000 mrtvih. Na bojišču so morali pustiti velik plen.

Nov angleški proračun

Lisbona, 28. maja AS. Iz Londona poročajo, da predvideva proračun, kakor ga je predložil finančni minister Kingsley Wood za finančno leto 1942-43 povišanje izdatkov za 500 milijonov funtov šterlingov, ki bodo znašali skupno 5286 milijonov funtov šterlingov. Ta številka ne vsebuje ameriških dobav po zakonu o posojilu in najemu, ki jih cenijo približno na 1 milijardo funtov šterlingov. Tako bo morala angleška vlada skupno kriti nad 6 milijard funtov šterlingov izdatkov. Predviden primanjkljaj znaša 2 milijardi iz 886 milijonov. Računajo, da bo država dobila dve milijardi z novim notranjim posojilom. Ostanek bodo morali kriti z novimi davki, kar je zelo težak problem za vlado, kajti davčni vijak je v Angliji že izredno velik. V finančnih krogih se boje nevarnosti inflacije.

Atentat v Pragi

Berlin, 28. maja. AS. Iz Prage poročajo, da je včeraj bil storjen atentat na namestnika državnega pokrovitelja za Češko in Moravsko, višjega skupinskega poveljnika in podpoveljnika vse nemške policije Hevdricha. Razpisana je bila nagrada 10 milijonov kron za tistega, ki bi s mu posrečilo najti sled za povzročiteljem atentata. DNB poroča, da je Hevdrich bil ranjen, da pa njegovo življenje ni v nevarnosti.

Velika zmaga pri Harkovu

Nemški in zavezniški oddelki so južno od Harkova zajeli 165.000 ujetnikov, 517 tankov, 1180 topov in mnogo vojnega gradiva — 12 ladij potopljenih

Berlin, 28. maja. AS: Hitlerjev glavni stan. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje izredno vojno poročilo:

Obkoljevalna bitka južno od Harkova je bila kronana z veliko zmago nemškega in zavezniškega orožja. Zadnji napadi, ki jih je izvedel sovražnik, ne morejo spremeniti usode obkoljenih armad. Obstaja le še nekaj sovražnih izoliranih skupin. Njihovo uničenje je v teku.

Doslej so našteli 165.000 ujetnikov, 517 tankov, 1180 topov, tisoče avtomobilskih vozil in konj, kakor tudi velike količine vojnega gradiva. Te številke brez prestanka naraščajo.

Hitlerjev glavni stan, 28. maja: Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Obkoljevalna bitka južno od Harkova je vodila do velike zmage Nemcev in njihovih zaveznikov. Tudi zadnji razbremenilni napadi nasprotnika ne morejo več spremeniti usode obkoljenih armad. Le obupane skupine sovražnika se še upirajo, toda njihovo uničevanje je v teku.

Že zdaj so našteli 165.000 ujetnikov, 517 tankov, 1180 topov in tisoče vozil ter drugih nepreglednih množic vojnega gradiva. Te številke še stalno naraščajo.

Na srednjem in južnem odseku vzhodnega bojišča so nemški napadi dovedli do izboljšanja fronte.

V območju Ledenega morja je bilo učinkovito bombardirano pristanišče v Murmansku. Večja trgovska ladja je bila poškodovana.

V letalskih bojih nad severnoafriško obalo so nemški in italijanski lovci sestrelili 14 sovražnih letal.

Lahka bojna letala so na južni angleški obali potopila eno sovražno stražno ladjo.

Nemške podmornice, ki delujejo v severnem Atlantskem morju, so potopile z močno zavarovanih ladijskih spremljav tri trgovske ladje s 14.000 tonami in torpedirale tri nadaljnje ladje, ki so se nagnile in jih niso mogli ve opaziti. Ob vzhodni ameriški obali, v Karibijskem morju in ob izlivu Mississippija so potopile nemške podmornice 8 ladij s 26.300 tonami ter poškodovale druge 4 s torpedi.

Pri otoku Martinique je neka nemška podmornica torpedirala severnoameriški rušilec, ki je z raztrganim krnom odplul v neko pristanišče.

V Sredozemlju so nemške enote s torpedi zadele dve angleški prevozni ladji in eno petrolejsko ladjo.

V Severnem Ledenem morju je neka podmornica potopila 8.000 tonski parnik. Tako je bilo skupno potopljenih 12 ladij z 48.500 tonami, 10 drugih pa s torpedi poškodovanih.

Pri posamičnih napadih na nizozemsko obalo so lovci, protiletalsko topništvo in mornariško topništvo sestrelili devet angleških letal.

Motilni poleti sovražnih letal so preteklo noč povzročili v Vzhodni Prusiji letalski alarm. Posamezne bombe so povzročile le majhno škodo. Sovražnik je izgubil dve letali.

Pri obrambi zoper poskuse nadštevilnih sovražnih tankov izsiliti si izhod iz obroča pri Harkovu, se je posebno odlikoval protitankovski bataljon.

Berlin, 28. maja. AS. Kot poroča nemško vrhovno poveljstvo, so imele pri Harkovu skupine nemških lovskih letal številne boje s sovjetskim letalstvom, katero je imelo nalogo zmanjševati pritisk na sovjetske obkoljene oddelke. Že v prvih včerajšnjih jutranjih urah je prišlo do srditih zračnih bojev, v katerih je bilo po dosedanjih poročilih samo na jugovzhodnem bojišču pri Harkovu zbitih 85 sovjetskih letal.

Berlin, 28. maja. AS. Pod udarci nemških armad se Timošenkova ofenziva pri Harkovu ni le samo izjalovila, marveč se je spremenila v veliko zmago nemškega orožja. Velik obroč, zasekan v številne majhne vreče, je slika razkroja na tem bojišču. Sovražnik je zajet in obroč okoli njega se vedno bolj stiska in boj se ne more končati drugače, kakor z uničenjem sovjetskih sil. Timošenkov začetni uspeh, ki ga je izvedel z velikanskimi silami, je postal zanj usoden, ker je prav zaradi tega nemška protiofenziva sovražnika lahko odrezala od zaledja. To so v kratkem komentarji, s katerimi berlinski tisk razlaga zadnje nemško vojno poročilo. Pripominja se, da so tudi v nasprotnem taboru začeli priznavati resnico. Od včeraj je začela angleška propaganda govoriti, da je položaj na bojišču pri Harkovu »kritičen«. Kakor pozimi je tudi tokrat sovjetsko poveljstvo pokazalo, da ne ve izkoristiti začetnega uspeha. Moskva je upala, da bo celotno južno bojišče očistila Nemcev. Ofenziva bi se morala začeti pri Kerču ter se končati pri Harkovu. Na Kerču so Nemci Ruse prehiteli. Pri Harkovu so se Sovjeti zajeli v zanko. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da se je pri tem spet potrdila nadmoč nemške strategije. Bojni duh in vnema ter požrtvovalnost čet so odlične. »Times« danes opozarja angleško javno mnenje, naj si ne dela prevelikih utvar o bitki pri Harkovu.

Ženeva, 28. maja. AS. Razvoj bitke pri Harkovu, piše vojaški dopisnik lista »Tribune de Lausanne« prav jasno kaže, da je Timošenko skušal preprečiti nemške načrte, ki so merili na napad na kavkaške petrolejske vrelce. Dokaz za to so ogromne mehanizirane sile, ki so jih Rusi nagrmadili v tej pokrajini. Dejstva pa so dokazala, da je bil ruski napad slabo pripravljen, ali pa se je oziral na možnosti, ki se niso uresničile. Prav verjetno je, da so Rusi hoteli zadrževati znatne nemške sile na polotoku Kerču, kar bi jim nudilo priliko, da bi mogli razviti napad na bojišču pri Harkovu z verjetnim uspehom. Nagla osvojitev polotoka Kerča in krepko delovanje nemških čet na odseku pri Harkovu pa je dokazalo zmote ruskega vrhovneg apoveljstva, ki se zdaj na vse kriplje trudi, kako bi čim večje število čet rešilo obkolitve.

Častni prispevek italijanskega letalstva

Z vzhodnega bojišča, 28. maja. s. (Poročilo posebnega dopisnika agencije Stefani.) Z zmagovitim zaključkom ofenzive na Kerču so se pričele poletne operacije na vzhodni fronti. Obupni poizkusi boljševiške vojske, ki skuša doseči lokalne uspehe na raznih odsekih, so se izjalovili. Ti napadi ne bodo niti za dan odgodili izvedbe protiboljševiških načrtov.

Pri pripravljanju novih operacij in v obrambi so čete in letalstvo italijanskega ekspedicijskega zbora v Rusiji imele težke, toda častne zaščitne naloge na obsežni fronti. V tesnem in tovariškem solidarnem sodelovanju z nemškimi poveljništvi, ki so ekspedicijski zbor ponovno pohvalili, so skupine lovcev in izvidnikov učinkovito prispevale k zmanjševanju pritiska boljševiškega letalstva na nemške črte. S stalnim križarjenjem so lovci prisilili boljševiško letalstvo, da je opustilo svoje napade. Po prvih letalskih akcijah, ki so se zaključile z izgubami zanj in brez škode za italijansko letalstvo, se ni več pojavilo pred očmi italijanskih lovskih oglednic.

Italijanski finančni minister v Budimpešti

Za tesnejše gospodarsko in denarno sodelovanje med Italijo in Madžarsko

Budimpešta, 28. maja. AS. V Budimpešto je na uradni obisk dopotoval fašistovski finančni minister grof Pavel Thaon di Revel. Na postaji okrašeni z italijanskimi in madžarskimi zastavami, sta ga poleg drugih dostojanstvenikov sprejela tudi finančni minister Remeny Schneller ter predsednik vlade in zunanji minister de Kallay; navzoč je bil tudi italijanski poslanik Anfuso. Italijanski minister je pregledal med igranjem italijanske in madžarske himne častno četo, množica pa ga je navdušeno pozdravljala. Po kratkem postanku v hotelu Palatinu na otoku sv. Margarete se je italijanski minister odpeljal v kraljevi grad ter se vpisal v dvorno knjige. Zvečer je minister priredil na čast italijanskemu gostu tudi slovesno večerjo, na kateri je imel govor.

V njem je najprej s toplimi besedami pozdravil italijanskega finančnega ministra ter podčrtal orožno bratstvo med Italijo in Madžarsko, katerih vojske se zdaj druga ob drugi borita zoper boljševike. Omenil je, koliko je Italija storila za Madžarsko, ki ne bo nikdar pozabila, da je Duce bil prvi med vsemi evropskimi državniki, ki je zahteval pravico za okrnjeno Madžarsko. Končal je z izjavo, da more italijanska finančna politika v vojni služiti za vzgled drugim državam. Posebno je vesel, da more z italijanskim finančnim ministrom nadaljevati pogajanja, ki so se začela v Rimu. Ta pogajanja bodo nedvomno poglobila gospodarske in denarne odnošaje med obema državama.

Minister Thaon di Revel se je zahvalil za prisrčni sprejem in toplo pozdravil madžarske čete, ki se bore ob boku italijanskih, nemških in zavezniških čet. Gospodarsko in denarno sodelovanje med obema državama, ki ga olajšuje istovetnost obeh gospodarstev, temelječih na delu in na strogi odvisnosti med madžarskim poljedeljstvom ter italijansko industrijo bo prineslo najlepše sadove ter bo tudi na gospodarskem področju prineslo uspehe, kakor jih je rodilo sodelovanje na vojnem področju. Evropa, ki bo vstala iz zmage, bo po zaslugi držav, ki vodijo trojno zvezo, ustvarila nov gospodarstvo. Mlade države bodo prispevale pri gospodarski obnovitvi z vsemi svojimi silami in sredstvi. O tem sta dali že čudovite dokaze Madžarska in Italija, ki si bratsko pomagata v medsebojnih potrebah.

Madžarski državni upravitelj bo danes sprejel zastopnika fašistovske vlade.

Budimpešta, 28. maja. AS. Predsednik vlade Kallay je sprejel finančnega ministra Thaona di Revela v spremstvu italijanskega poslanika Amfusa ter se je zadržal z njim v dolgem prisrčnem razgovoru. Minister Thaon di Revel je imel včeraj tudi razgovore z madžarskim finančnim ministrom Remenyijem.

Rooseveltove obljube

Obljuba posojil Sovjetom nič ne koristi

Rim, 28. maja. AS. Stefani pojasnjuje Rooseveltovo odločitev, da bo imela Sovjetska Rusija prednost pri zakonu »o posojilu in najemu« in pripominja, da gre nedvomno samo za zunanji videz in da s tem Sovjetom ni zadoščeno. Roosevelt je hotel s tem dejanjem zadostiti željam tistih svojih državljanov, ki zahtevajo nemudno in dejansko pomoč za Sovjete. Toda, če je s tem zadovoljil javno mnenje v svoji državi, Stalin od tega nima še nikake koristi. Kar Sovjetska Rusija nujno zahteva od anglosaških zaveznikov, je dejanska pomoč in ne posojanje in najemanje. Izdatna pomoč ni v dovoljevanju posojil in v olajševanju plačil, marveč je to le redno pošiljanje orožja in vojaštva na bojišče. Roosevelt bi lahko Stalinu dal na razpolago vse orožje, s katerim razpolagajo Združene države, toda če to orožje ne prispe v Sovjetsko Rusijo, bo tam žela njegova velikodušnost le jezo in srd. Zato je ta poteza le politični račun, ki naj prevara predsednikove naivne sonarodnjake.

V kakšne poklice bi rada šla naša mladina?

Razvoj zgodovinskih dogodkov, splošnega gospodarstva in socialnega sestava družbe v zadnjih treh desetletjih je znatno spremenil tudi način, kako si izbira mladina svoje poklice, to pa po vsem svetu, pa tudi pri nas. Silen napredek tehnike, zlasti raznih kovinskih industrij in obrti, je tudi prispeval svoje, da sili mladina zlasti v tehnične poklice. K temu se je pridružil še velik beg z dežele, ki ni zajel — do zadnjega časa, ko se je ustavil — le odraslih delavcev, temveč tudi mladino.

V Ljubljani deluje sedaj že peto leto Poklicna posvetovalnica in posredovalnica ki mnogo koristi mladini s tem, da jo z nasveti in preskušnjami, s preiskavo konjunkture in tudi s poklicnim posredovanjem usmerja v prave poklice. Iz podatkov, ki jih je sestavila Poklicna posvetovalnica za lansko leto, je precej razvidno, kakšne želje ima naša mladina glede svojih bodočih poklicev — toda to velja samo za mestno občino, za podeželsko manj, ker upamo, da je na naši deželi še vedno dovolj mladine, ki želi ostati zvesta rodni grudi in svojemu kmečkemu stanu, kar je tudi najbolj naravno. Na srečo je beg mladine z dežele sedaj nehal in sedaj, ko celo v mestih prijemlje mladina za motiko in lopato, spoznava tudi mladina lepote in koristi kmečkega dela. V mesto prihajajo za delom v resnici samo taki, ki se čutijo ali izredno nadarjene za kake druge poklice ali pa taki, ki so otroci staršev brez lastne zemlje.

Tako je bila med 355 obiskovalci lansko leto na poklicni posvetovalnici ogromna večina Ljubljančanov, namreč 278 ali 78%.. 77 jih je bilo iz drugih krajev. Med temi jih je bilo 142 iz ljudskih šol, 43 iz meščanskih, 84 abiturientov, 40 gimnazijcev, 11 vseučiliških slušateljev, 8 dijakov strokovnih šol, 24 vajencev in 3 drugi. Povprečna starost je bila 14 let bili pa so vmes tudi po 6 do 30 let stari. Največ otrok je bilo iz uradniških družin in iz družin socialno ugodnejše stoječih 110 pa jih je bilo socialno slabo situiranih. Zanimivo je, da se je zateklo po nasvete v poklicno posvetovalnico tudi mnogo abiturijentov in vseučiliških slušateljev, znamenje, da se še niso odločili za dokončni poklic in da bi namesto običajne in precej negotove uradniške kariere poskusili v kakšnem praktičnem poklicu. Pa zopet bi jih od obiskovalcev te posvetovalnice šlo najrajši 49% še naprej študirat.

Poklicna posvetovalnica si je nadela za smernico svojega dela, da predvsem usmerja mladino v one poklice, ki črpajo surovine iz domače zemlje, to je zlasti za lesne industrije in obrti, nekoliko manj za gradbene in kovinske, pač pa nekoliko več za prometne poklice.

Od 253 fantov, ki so prišli na poklicno posvetovalnico, jih je izrazilo kar 45, da bi radi postali ključavničarji 22 bi jih rado postalo mehaniki, 13 elektrotehhniki, 13 bi se jihh rado posvetilo nekemu sorodnemu kovinskemu poklicu, 9 elektromonterji, 3 bi radi postali avtomehaniki in tako dalje. Po 2 do 4 bi radi postali: čevljarji, črkoslikarji, črkostavci, fotografi, glasbeniki, ktparji, kolarji in kovači (1), krznarji, lesni strugarji, mesarji (1), natakarji, pasar (1), soboslikarji, radiotehniki, tapetniki; 9 pa jih je povedalo da bi se radi učili trgovine. 13 fantov bi rado nadaljevalo gimnazijske študije, 3 bi šli radi na srednjo šolo Na univerzi je hotelo študirati 62 mladih fantov, od tega 22 na tehhniki, 6 na medicini, 6 na pravu, drugi pa na raznih drugih fakultetah. Sa mo 2 bi rada postala učitelja, 2 uradnika, 2 železničarja in 2 železostrugarja.

Med dekleti — 102 sta se prijavili — bi jih 15 rado postalo uradnice, 10 učiteljice, 4 frizerke in 4 šivilje, 26 bi šle rade v gimnazijo, 1 bi se posvetila ženski domači obrti in 4 trgovini. Za razne manj znane poklice pa se je odločila kvečjemu pa 1.

Iz teh številk vidimo, da je v nekatere poklice prevelik naval, za druge pa ni zanimanja med mladino. Tako je na primer manjkalo vajencev za mizarje, čevljarje in frizerje, povpraševanje pa je bilo tudi po vajencih v fotografski in črkoslikarski obrti Na vsak način se bo poklicna posvetovalnica potrudila, da mladini z nasveti pokaže pravo pot, tako da v nekatere poklice ne bo prevelikega navala in pozneje ne nepotrebne brezposelnosti., da v drugih poklicih ne bo manjkalo izvežbanih delovnih moči. V tem je veliki pomen poklicne posvetovalnice, katere delo mora javnost ceniti.

Zanimivosti iz kat. občine Gradiško predmestje

Naj se še nekoliko pomudimo pri šentpeterskem predmestju! V II. delu te katastrske občine so sezidani mnogi humanitarni zavodi, posebno razne bolnišnice Obširna bi bila zgodovina in obsežna bi bila knjiga, ki bi opisala in očrtala vesele in žalostne zgodbe iz teh zavodov. Marsikatero zanimivost bi nam vedele pripovedovati usmiljene sestre. Med nami je zadnja leta posebno zaslovel oddelek VII.

Nekoč je prišel v bolnišnico veseli Ribničan, ki je po svetu s svojimi konjiči vozil suho robo. Tam med Logatcem in Planino se mu je na strmem ovinku prevrnil voz in se je suha roba na njega zvrnila. Zlomil si je nogo. Prepeljali so ga v bolnišnico Bil je vedno šaljiv. Nekega dne ga je sestra lepo pototažila: »Oče, še boste lonce vozili, še!« Ribničan ji je mežikajoč odvrnil: »Sestra, kaj? Jaz vozil? Jaz že ne, če jih ne bodo konji.« Pred meseci je tam v splošni bolnišnici umrl neki Ljubljančan, ki je včasih v Verovškovi dobi tudi rad igral v gledališču in je obiskoval Verovškovo šolo. Umiral je poštenjak, zapuščen. In zadnje njegove besede so bile: »Francka, še en liter na kredit!« Bodi Lojzetu na tem mestu ohranjen trajen spomin!

V stari Ljubljani niso Ljubljančani imeli javnih kopeli tako na izbiro, kakor jih imajo sedaj v veliki Ljubljani. Leta 1900 je mestna občina sezidala mestno kopališče na »Ajdovem zrnu«. Kje naj bi bilo to? Pač so redki Ljubljančani, ki bi vedeli, kje je to, ko bi jim ne povedali prej o mestnem kopališču. Stari Ljubljančani so tako nazivali kos mesta ,ki leži zazidan med Sv. Petra cesto, Kolodvorsko in Prečno ulico. Tudi stari zapiski mestnega sveta omenjajo to ime. Ima pač ta trikot obliko ajde.

Preidimo sedaj k drugim katastrskim občinam! Kje so meje kat. občini Gradiško predmestje? Gredo tako-le: Gradaščica naprej proti Viču po stari strugi tako, da je znameniti Hribarjev gaj že pod to občino. V bližini je bila velika Šimenčeva vrtnarija, ki jo je kupila univerza, da tam napravijo moderen institut za rastlinstvo. Od Gradaščice krene meja ob viški občini na Tržaško cesto in čez njo naprej na Večno pot. Dalje meji to bčino Cesta na Rožnik, po njej pridemo na Erjavčevo, od tam na cesto Viktorija Emanuela III. v Nunsko ulico, iz nje na Kongresni trg ob hišah v Vegovo ulico na Valvazorjev trg na Rimsko cesto tja po Gorupovi in Aškerčevi na Groharjevo in po njej nazaj do Gradaščice.

Tudi v tej občini se je v zadnjih 40 letih marsikaj spremenilo. Kdo je še poznal staro, nizko poslopje ob sedanji vseučiliški knjižnici na Vegovi ulici. Tam je bila gostilna »pri Lahu«. Imela je tudi veliko dvorišče, kjer so se ustavljali vozniki, kmetje iz zapadnega dela ljubljanske okolice. Ponosni so bili kmetje na svoje iskre konjiče in vihteli so dostikrat velike biče. O Mirju samem je bilo že marsikaj lepega napisanega. Gradiško predmestje obsega v zemljiški knjigi kar 5 težkih, v usnje vezanih knjig, ki imajo po tisoč in več strani. Marsikatero zanimivost hranijo te knjige. V tem predmestju, ki je sedež visokih političnih oblasti, prebivajo pa tudi prav podjetni možje in dobri gospodarstveniki. Trgovina in obrt se razvijata. Neki številčkar se je pred leti lotil, da bi po zemljiški knjigi dognal, koliko ima Lubljana raznih dolgov. Sestavil je za kat. občino Gradiško predmestje splošen pregled o dolgovih in je seštel, da je bilo l. 1940 po teh knjigah 522 postavk, pri ksaterih so bila vknjižena razna posojila za 55.634.115 din takratne valute, dalje za 5.593.690 starih avstrijskih kron in posojil za 41.660 goldinarjev. Včasih je bil križ s kronami in goldinarji. Kronska valuta je pri nas definitivno stopila v veljavo leta 1900 Krone pa so bile dane v promet že deset let poprej. Počasi so zamenjavali srebrne goldinarje v srebrne kronce. Tako so izginili n. pr. popolnoma iz prometa šele 1. julija 1898 stari krajcarji in polkrajcarji (polovičarji). Leta 1897 je bilo vzeto iz prometa na ozemlju takratne Kranjske okoli 776.000 goldinarjev.

Kjer stoji sedaj dramsko gledališče, je bila staroslavna gostilna pri Zenkerju. Tudi veliki študentje so včasih skrivaj pokukali v to gostilno, ki je poleg cvička točila imenitno pivo. Tja je zahajal neki dober, orjaški in bradati profesor, ki je imel navado naročevati: »Kelnarca, en liter!« Mož, ki je bil drugače filozof, je to naročilo navadno opravičeval: »Dekle se mi smili! Vsak večer spijem 4 četrti. Štirikrat bi morala do mene po te firkelce. Mar ni bolje, da ga prinese kar liter in je deklič za to bolj hiter!« Toliko o kat. občini Gradiško predmestje!

Spremembe pristojbin za živinske potne liste

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino, smatrajoč za umestno, da se priravnajo takse za živinske potne liste novi finančni upravi in spravijo v sklad s potrebami pokrajine in občin, o d r e j a:

1. Odpravljajo se vse takse, ki se pobirajo za živinske potne liste po določbah, navedenih v zaglavju, in sicer: državna taksa po zakonu o taksah, banovinska taksa po pravilniku o proračunu bivše draveske banovine, taksa za veterinarski in živinorejski sklad po pravilniku o živinskih potnih listih in občinske takse po proračunskih pravilnikih za posamezne občine.

Namesto njih se uvajata pokrajinska taksa in občinska taksa.

2. Pokrajinska taksa se pobira v naslednji višini in takole:

1. Za izdajo živinskega potnega lista, ki se nanaša:

a) na drobnico (ovce, koze in svinje) od glave 0.50 lire;

b) na konje in goveda z vsemi mlečnimi sekalci in na osle, mule in mezge ne glede na njih starost, od glave 3 lire;

c) na konje in gvoeda z enim ali več stalnimi sekalci, od glave 5 lir.

To takso plačuje s porabo pokrajinskega kolkovnega papirja (golica, na kateri je vtisnjena vrednost takse) lastnik živali, za katere se izdaje potni list.

Če se izda za več glav drobnice en sam potni list, se mora nalepiti za vsako po toliko kolkov za L. 0.50 več. Za sesajoča teleta in žrebeta, ki se odpremljajo skupaj z materjo, se nalepi na potni list dopolnilni kolek za L. 0.50.

2. Na živinske potne liste, ki se nanašajo na prenos lastništva, se nalepljajo tile kolki:

a) za drobnico (ovce, koze in svinje), od glave 3 lire;

b) za konje in goveda z vsemi mlečnimi sekalci in za osle, mule in mezge ne glede na njih starost, od glave 10 lir;

c) za konje in goveda z enim ali več stalnimi sekalci, od glave 15 lir.

3. Za overitev potrdil o izvoru in zdravju živali in potrdil o izvoru in zdravosti živalskih proizvodov, ki jih izdajajo veterinarji ob izvozu v inozemstvo za vsak železniški voz posebej, se nalepi na izvirno besedilo kolek za 50 lir in na prevod potrdila v tuj jezik kolek za 10 lir.

Taksi niso zavezana veterinarska potrdila o izvoru in zdravosti živalskih proizvodov, če teža izvozne pošilike ne presega 5 kg (pripomba 2. k ta. post. 212. zakona o taksah) in če jih izdajo veterinarji uradno.

Takse iz številk 2. in 3 se plačujejo s pokrajinskimi kolki, ki se nalepljajo in uničujejo na vrhu potnega lista oziroma na overitveni pripis ob stroških tistega, kateremu se je žival prodala ali oddala.

2. Osebe, katerim je poverjeno pobiranje taks, ki pa prekršijo taksne predpise iz člena 2., se kaznujejo denarno s petkratnim zneskom takse, ki bi jo bili morali pobrati. Prav tako se kaznuje ne glede na veterinarsko-policijske kazni iz člena 32. pravilnika o živinskih potnih listih z dne 25. avgusta 1939 kdor v nasprotju s predpisom člena 11. tega pravilnika ne plača dolgovanega zneska.

Kazni se izrekajo po postopku iz zakona o taksah z dne 25. junija 1927.

4. Občinska taksa se pobira v naslednji višini in takole:

1. za izdajo živinskega potnega lista .	1.50 lir
2. za prenos lastništva na živinskem potnem listu	1.— li
3. za obnovitev potrdila o zdravju živali	1.— lir
4. za spremembo namembnega kraja .	1.— li
5. za pregled živali	0.50 lir

Takse iz št. 1, 2. 3 in 4 se plačujejo za vsak posamezni potni list v tamkaj navedeni višini, ne glede na število glav, navedeno v posameznil potnih listih. Plačujejo se z občinskimi kolki, ki se nalepljajo in uničujejo na zadevnih listinah.

Takse iz št. 1, 3, 4 in 5 plača lastnik živali, takso iz št. 2 pa tisti, na katerega se prenese lastništvo.

Kolki so za vse občine v pokrajini enaki in imajo natisnjeno volovsko glavo z besedilom »občinska taksa« in z navedbo vrednosti; dobavlja jih Visoki Komisariat, kateremu plačajo občine stroške natiska. Dobavljanje, razdeljevanje in nadzorovanje teh kolkov se urede s posebnimi predpisi.

Donos občinskih taks se steka v občinski veterinarski sklad kraja, kjer se je sklenila prodaja in se uporabi po polovici za razne veterinarsko-policijske ukrepe in po drugi polovici za povzdigo živinoreje na občinskem ozemlju.

5. Kršitelji določb o taksah iz člena 4. se kaznujejo ne glede na veterinarsko-policijske kazni iz člena 32. pravilnika o živinskih potnih listih z dne 25. avgusta 1939 po kazenskih predpisih glede taks v izvršilnih pravilnikih za izvrševanje posameznih občinskih proračunov.

Kazni izreka župan in se stekajo v občinski veterinarsk sklad.

6. Ta naredba topi v veljavo na dan 1. julija 1942-XX.

Predpisi o prijavi zalog vina v Ljubljanski pokrajini

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino smatrajoč za potrebno izdati predpise o ureditvi preskrbe z vinom,

o d r e j a:

1. Trgovci na drobno in na debelo ter upravitelji hotelov, restavracij, gostiln, krčem in podobnih gostinskih obratov morajo v 10 dneh prijaviti vse zaloge vina kakršne koli vrste, kakovosti in letnika, ki jih imajo na dan, ko stopi ta naredba v veljavo.

Ista obveznost velja tudi za druge osebe, ki imajo več ko 5 hl vina, prijaviti se mora celotna množina.

2. Prijava se mora vložiti pri občini, na katere ozemlju je vino, ki ga je treba prijaviti ločeno po vrsti in kakovosti.

Občine morajo poslati prijave s preglednim seznamom Pokrajinskemu prehranjevalnemu zavodu preko okrajnih načelstev.

3. Vino, ki je pri trgovcih na debelo in pri pridelovalcih, se sme prodajati samo po predhodni odobritvi Pokrajinskega prehranjevalnega zavoda.

4. Pokrajinski prehranjevalni zavod sme postaviti pri vseh imetnikih, izvzemši razpečevalce na drobno, pod zaporo tiste količine vina, ki bi bile potrebne za oskrbo pokrajine.

Ne morejo se postaviti pod zaporo tiste količine, ki so potrebne imetnikom za potrebe družine in osebja pridelujočega gospodarstva, največ do enega hektolitra letno na osebo.

5. Oddajanje za potrošnjo množin vina, ki jih določi ministrstvo za kmetijstvo in gozdove, se uredi s posebnimi predpisi, ki jih izda Pokrajinski prehranjevalni zavod.

6. Razveljavljenje so vse določbe, ki kakor koli nasprotujejo določbam te naredbe.

7. Kršitelj določb te naredbe in odredb, ki jih v izvrševanju podeljenih pooblastil izda Pokrajinski prehranjevalni zavod, se kaznuje, če dejanje ni huje kaznivo, po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 denarno do 5000 lir ali z zaporom do dveh mesecev. V hujših primerih se poleg denarne kazni izreče lahko tudi zapor. Odrediti se sme začasni odvzem ali predlagati trajni odvzem obrtne pravice. Vselej pa se odredi zaplemba proizvoda.

8. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Iz Hrvatske

Obvezno zbiranje rabljenega papirja. Hrvatska državna uprava je izdala naredbo, s katero je obvezno zbiranje rabljenega papirja in starih spisov. Naredba za zbiranje starega papirja je obvezna tako za državne, samoupravne, kakor tudi privatne urade. Na ta način bodo na Hrvatskem dobili okoli 200 vagonov starega papirja ter bodo s to količino pokrili del potreb hrvatske industrije. Razen papirja bodo na Hrvatskem zbirali tudi vse ostale odpadke. V tem smislu je vojaška uprava že izdala potrebna navodila poveljnikom posameznih vojašnic.

Ureditev pomorskih luk. Poveljstvo mornarice je sklenilo razširiti pristanišče v Čelo Gornje na Koločepu.

Mostar je dobro založen s češnjami. Iz Mostarja poročajo, da so češnje v tamošnjem kraju zelo dobro obrodile. Kmetje jih pridno dovažajo na trg ter jih sedaj prodajajo po ceni 12—20 kun 1 kg. Vsak dan pa iz Mostarja izvozijo v druge kraje 1 vagon češenj.

Iz Srbije

Nedič o položaju v Srbiji. Dne 16. t. m. je imel v Belgradu govor srbski ministrski predsednik Nedič. Z njim je predvsem opisal lansko-letno stanje v Srbiji ter je zanj dejal, da je bilo takšno, da je bilo težko najti poštene ljudi. Zato v Srbiji danes ni več strank. Končno je Nedič izjavil: »Mi moramo vedno biti in ostati Srbi in ustvarjati Srbijo. Novo Srbijo morajo ustvariti novi ljudje, ljudje ugleda in poštenja. Mladino, ki je bila zašla na stranpota, pozivamo na delo. Zanjo bomo vedno našli delo, samo da bi jo odvrnili od vseh strašnih zablod.«

Ukinjeni dopusti. Radi pomanjkanja potrebnega strokovnega osebja je srbski kmetijski miniter izdal odredbo, s katero je za čas najvažnejših poljedelskih del ukinil dopuste vsemu strokovnemu osebju v posameznih ustanovah kmetijskega ministrstva.

Zbirka uredb in drugih zakonskih predpisov. Srbska književna založba »Jugoistok« je pričela izdajati zbirko uredb in drugih zakonskih predpisov. V zbirki, ki jo urejujeta dr. Mladenovič in Djordje Isakovič, bodo objavljene vse uredbe in zakonski predpisi Sveta komisarjev in nato sedanje srbske vlade. Sam Svet komisarjev je izdal okoli 100 novih uredb in zakonskih predpisov, s katerimi je posamezne panoge javnega udejstvovanja in življenja prilagajal novo nastalemu položaju.

V Belgradu je umrl stari akademski slikar Nikola Milojevič.

Drobne gospodarske

Iz trgovinskega registra. V trgovinski register so bile vpisane naslednje tvrdke: Banca commerciale Italiana, agencia v Ljubljani. Za podružnico sta pooblaščena podpisovati ravnatelj dr. Cvido Happacher in prokurist Rudolf Mosetti, Milchersich Pavel, trgovina z lesom na debelo v Ljubljani. — Vpisane so bile naslednje izpremembe: Pri tvrdki Nakup in prodaja realitet, družbi z om. zavezo v Ljubljani je bila vpisana prokura Antonije Škufca. — Pri Prometnem zavodu za premog sta bila izbrisana člana uprave Praprotnik Avgust in Noot Karel, vpisana pa dr. Man Rudolf in Karis Josip, za predsednika uprave je bil izvoljen Edvard Praprotnik. — Pri tovarni kanditov in slaščičarskih izdelkov, prodaja likerjev in žganih pijač v steklenicah J. Schumi, nasl. D. & E. Hribar je bil vpisan javni družbenik Hribar Svetozar. — Zaradi opustitve obrata je bila izbrisana tvrdka Teodor Korn v Ljubljani.

Zadružna gospodarska banka v Ljubljani ima občni zbor delničarjev 12. junija ob 11.

Maksimalne cene za strojenje ovčje in svinjske kože za obutev

Visoki komisar za Ljublajnsko pokrajino je določil naslednje maksimalne cene:

Člen 1. Člen 1. naredbe z dne 26. septembra 1941-XIX št. 112 se dopolnjuje takole:

t) kromovo ovčje usnje iz uvoženih kož 1 dm² lir 2.30; u) svinjsko usnje za obutev, rastlinsko strojeno, mazano in egalizirano, cepljeno: 1 dm² lir 1.90; necepljeno 1 dm² lir 2, cepljeno barvano 1 dm² lir 1.95, necepljeno barvano 1 dm² lir 2.10; v svinjsko usnje za obutev, kombinirano strojeno s kromom, egalizirano, cepljeno 1 dm² lir 2.15, necepljeno 1 dm² lir 2.30.

Rejcem goveje živine bo ljubljanski mestni gospodarski urad te dni začel dostavljati tiskovine za prijavo goveje živine. Te tiskovine morajo rejci natančno, zanesljivo in v vseh rubrikah čimprej izpolniti. Opozarjamo posebej, da je treba n. pr. pri kravah v prvo rubriko zapisati število krav, v drugo rubriko pa živo težo, koliko te krave skupaj tehtajo. Enako naj napišejo tudi za bike, vole in telice in druge skupine živali. Napisati pa rejci ne smejo tistih živali, ki jih bodo oddali na dogonu 3. junija t. l., seveda pa v prijavi ne smejo upoštevati tudi teže teh živali. Pripominjamo še, naj rejci navajajo vso pravo živo težo živali, ne pa morda višjo ali nižjo težo. Ker mora prijavo tudi vsak rejec podpisati, s tem podpisom tudi jamči za pravilno prijavo. Pozneje bo posebna komisija te podatke pregledala in se prepričala o resničnosti. Morebitne spremembe pri naslovih glede prijmka rejca ali ulice stanovanja je treba seveda tudi napisati. Izpolnjene prijave naj rejci oddajo najkasneje do 3. junija v sobi št. 35 mestnega gospodarskega urada v Beethovnovi ulici 7 dopoldne. Ker pa rejci dobe pri oddaji prijave potrdilo, naj uradu prijave prinesejo sami ali druga zanesljiva oseba. Prijavo morajo izpolniti tudi tisti, ki imajo samo eno govedo, zato naj pa oni, ki bi morda pomotoma ne dobili tiskovin za prijavo, sami pridejo ponje v mestni gospodarski urad.

Odrezke živilskih nakaznic za maj bo mestni preskrbovalni urad pobiral v ponedeljek 1. junija od trgovcev z začetnicami A do J, v torek 2. junija z začetnicami K do M in v sredo 3. junija od trgovcev z začetnicami N do Ž. Pozneje predloženih odrezkov ne bo mogoče upoštevati, zato pa opozarjamo, naj se trgovci natanko ravnajo po tem razporedu. Nakazila za mesec junij bo pa ta urad začel oddajati v petek 5. junija po že znanem vrstnem redu. Obenem opozarjamo vse trgovce, da bo mestni preskrbovalni urad 1. junija izdal posebne »Kontne knjige«, kamor bo sproti vknjiževal, koliko blaga je bilo nakazanega in koliko odrezkov je bilo oddanih. V to knjigo bo vpisoval samo preskrbovalni urad, trgovci sami pa morajo voditi knjigo »Prejema in izdatka«, ki jo je Prevod izdal 1. maja. Opozarjamo, da morajo trgovci od 1. junija dalje hkrati z odrezki vedno predložiti tudi nove »Kontne knjige«, ki jih bodo 1. junija dobili pri preskrbovalnem uradu. Za knjigo je treba plačati 5 lir ter naj ta znesek trgovci prineso s seboj tisti dan, ki je določen za oddajo odrezkov za maj. Pripominjamo pa, da nihče ne bo mogel dobiti blaga niti oddati odrezkov brez »Kontne knjige«.

Maksimalni cenik za čevljarska ročna dela

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino je izdal naslednji maksimalni cenik za čevljarska ročna dela in za popravila:

Moška obutev:

Š k o r n j i: delo (cena za šivane 1. številka, za zbite 2. številka, cena za kompletno obutev šivano 3. številka, za zbito 4. številka):

Iz boksa lir 216, 177, 760, 721; iz kravine ali kroma lir 216, 177, 830, 791; iz teletine lir 216, 177, 750, 711.

Popravila:

P r e d n j i k i s polovičnimi podplati in petami lir 67, 56, 225, 214; s celimi podplati in petami lir 86, 64, 310, 288.

G o r s k i č e v l j i: gorski ali smučarski čevlji lir 140, 115, 500, 475; gorski čevlji, novi podplati, neokovani lir 50, —, 150, —; gorski čevlji, templanci in pete lir 35, —, 90 —.

V i s o k i č e v l j i: iz boksa lir 130, 110, 350, 330; iz teletine ali kravine lir 130, 110, 380, 360.

N i z k i č e v l j i: iz boksa lir 120, 100, 330 310.

Popravila:

Polnovi čevlji iz boksa ali teletine lir 70, 60, 180, 170; templanci in pete 30, 24, 65, 59; samo pete lir —, 10, —, 25.

Ženska obutev:

Š k o r n j i iz boksa lir 212, 170, 710, 668.

G o r s k i č e v l j i: gorski ali smučarski čevlji lir 130, 99, 430, 399; gorski čevlji, novi podplati neokovani lir 45, —, 130, —; gorski čevlji, templanci in pete lir 30, —, 85, —; iz boksa lir 115, 100, 300, 285.

N i z k i č e v l j i: iz boksa lir 105, 90, 280, 265.

Popravila:

Polnovi čevlji iz boksa ali teletine lir 60, 50, 150, 140; templanci in pete (široke) lir 24, 20, 50, 48; templanci in pete (ozke) —, 15, —, 40; pete široke lir —, 5—6 —, 15, pete kuba —, 4, —, 12; pete ozke lir —, 2, —, 8; čisto nove pete iz usnja —, 6, —, 30; čisto nove lesene pete —, 8, —, 25.

Obutev za deklice, dečke in otroke:

Gorski ali smučarski čevlji št. 30—35 lir 100, 90, 300, 290; Čevlji iz črnega boksa: št. 21—23 lir 80, 70, 170, 160; štev. 24—26 lir 80, 70, 180, 170; št. 27—29 lir 80, 70, 200, 190; št. 30—33 lir 80, 70, 230, 220

Popravila:

Templanci in pete do št. 35 lir 15, 12, 40, 37; samo pete lir —, 5—6, —, 15.

V ceni za delo so obseženi stroški za dreto, vosek, polituro, smolo, apreturo, vezalke, sukanec, klej in rinčice.

Imetniki obrtov morajo imeti cene izvešene v obratovalnici v obliki cenika na dobro vidnem mestu.

Člen 2. Kršitelji določb te naredbe se kaznujejo upravno po postopku iz naredbe z dne 26. januarja 1942-XX št. 8 v denarju do 5000 lir, v hujših primerih pa z zaporom do dveh mesecev. Tudi se sme izreči začasni ali predlagati trajni odvzem obrtne pravice.

Ivo Peršuh – nova žrtev komunističnih morilcev

Ljubljana, 28. maja.

Istega dne, ko so krogle komunističnih morilcev podrle pokojnega profesorja dr. Lamberta Ehrlicha in akademika Viktorja Rojica, je postal žrtev atentata tudi gospod Ivo Peršuh, uradnik Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani in po vseh naših krajih znani javni delavec ter neutrudni prosvetni organizator Sredi dela, v poslopju Vzajamne zavarovalnice so ga dne 26. maja ob pol desetih zjutraj napadli plačani zločinci iz vrst

komunistične »osvobodilne fronte« ter ga smrtno nevarno ranili. To se je zgodilo komaj poldrugo uro po umoru prof. dr. Ehrlicha in akademika Rojica. Ivo Peršuh se je v torek in v sredo boril v bolnišnici s smrtjo in že je kazalo, da bo njegova krepka narava premagala smrtno nevarne rane. Toda včeraj popoldne ob pol 5 je sprvaljen z Bogom izdihnil svojo dušo.

S pokojnim Ivom Peršuhom odhaja v večnost mož redkih organizatornih sposobnosti, izredne življenjske volje in podjetnosti, mož dejanja in dober ljudski govornik. Rodil se je dne 17. decembra 1898 v Zgornjih Lažah pri Konjicah na Sp. Štajerskem. Gimnazijo je študiral najprej v Celju, nato v Ljubljani, kjer je tudi maturiral. Nato je študiral nekaj časa na ljubljanski univerzi, kjer se je zelo odlikoval kot voditelj v akademskih društvih Ko je zapustil univerzo, je deloval kot dopisnik in vodja podružnice »Slovenca« v Celju, kjer je zelo pripomogel k velikemu razmahu našega lista. Po izstopu iz te službe je bil zaposlen kot uradnik Vzajemne zavarovalnice najprej v Celju, nato pa v Ljubljani, kjer je bil zadnje čase šef propagandnega oddelka ter urednik »Naše moči«.

Že v deških letih se je pokojni Ivo Peršuh mnogo udejstvoval v raznih prosvetnih organizacijah. Skoraj ni kraja, kjer ga naši ljudje ne bi poznali kot vnetega govornika in spretnega organizatorja Kot dober časnikar je prevzel tudi uredništvo glasila Vzajemne zavarovalnice »Naše moči« ter jo izvrstno urejeval. Ko so se l. 1935 osnovali »Slovenski fantje«, je takoj prevzel eno najbolj vidnih vlog pri tej kulturno prosvetni organizaciji. Od takrat dalje je odločilno sodeloval pri vseh večjih prireditvah, bodisi verskega, bodisi kulturnega značaja. Nepozaben je njegov trud pri evharističnem kongresu v Ljubljani, pri mladinskem taboru ter pri drugih večjih prireditvah.

In tega moža, polnega življenjske moči ter ljubezni do ljudstva, je zločinska krogla »osvobodilne fronte« ubila. Mož, ki je od svoje mladosti pa do viška svoje moške dobe delal za svoje ljudstvo, je moral po tajni razsodbi samozvanih komunističnih voditeljev pasti kot nekak zločinec nad lastnim narodom! Mož, ki je z vnetim delovanjem pri tako človekoljubni ustanovi kot je Vzajemna zavarovalnica, trošil svoje življenjske sile, je padel kot izdajalec lastnih ljudi! Toda kdo izmed Slovencev še verjame v brezvestno in lažno propagando komunističnih voditeljev, ki streljajo cvet našega ljudstva, naše duhovnike, naše požrtvovalne javne delavce, našo nedolžno mladino, ubijajo naše matere, jim nasiloma trgajo še nedorasle mladeniče ter oskrunjajo naša dekleta! Kdo izmed Slovencev ne vidi, da je vse to le brezvestna in zločinska akcija trockistično komunističnih voditeljev, ki hočejo pošteno slovensko ljudstvo zapeljati v revolucijo ter ga pahniti v boljševiško suženjstvo! Motijo se skriti komunistični voditelji, če mislijo, da bodo s takimi nasilnimi dejanji vzeli slovenskemu ljudstvu vero v moč poštenosti ter ga prisilili pod svoje lastno vodstvo. Res je, da narod krvavi zaradi izgube dragocenih življenj, res je tudi, da s smrtjo svoje mladine in svojih nesebičnih in požrtvovalnih mož Slovenci izgubljamo tudi mnogo svojih sil. Nikakor pa ni res, da bi nas to moglo odvrniti stran od poti poštenosti ter resnične ljubezni do slovenskega ljudstva, ljubezni, ki nikoli ne bo mogla in ne bo hotela priznati samovolje komunističnih voditeljev, marveč ji bo vedno kljubovala, kakor mora dobro vedno kljubovati zlu. Žrtve, ki po dobro premišljenem načrtu padajo, so nam le pobuda in opozorilo, da se zločinstvu še bolj krepko postavimo po robu ter da ne odnehamo uveljavljati povsod in pri vseh jasnost načel in tradicionalno čistost slovenskega poštenja.

*

Pokojni gospod Ivo Peršuh zapušča soprogo Vido iz ugledne družine g. Dežmana, ravnatelja knjigoveznice Ljudske tiskarne, dva nedoletna otroka ter nedoletno sestro Vido. Vsem je bil skrben mož, oče in brat. Tudi kot zaveden katoličan se je pokojnik vedno odlikoval. Ko je še živel, je nekajkrat svojim tovarišem povedal, da dobiva anonimna pisma, v katerih so ga komunisti vabili k sodelovanju pri zločinski »osvobodilni fronti« ter mu ponujali v njej zelo visoko mesto. Te pozive je kot odločen, zaveden Slovenec in katoličan vedno s studom in gnevom odbil.

Globoko potrti družini, ki jo je nenadoma zadel tako strašen udarec, izrekamo naše iskreno sožalje, pokojnikovi duši pa naj Večni podeli zasluženo plačilo.

Dr. L. Ehrlich in V. Rojic v Akademskem domu

V sredo popoldne so ob petih prepeljali pred Akademski dom na Miklošičevi cesti obe žrtvi, ki sta padli zaradi prepričanja, da se katoliško nikdar ne more družiti s komunizmom. Pred akademskim domom je sprejela avtofurgon velika množica občinstva, med katerim je bilo največ dijakov in slušateljev vseučilišča, katerim je bil pokojni dr. Ehrlich tako velik prijatelj. Obe krsti z zemskimi ostanki rajnih je pred domom blagoslovil pater Odilo Hajnšek, nakar so akademiki ponesli krsti svojega dobrotnega vzgojitelja in svojega tovariša v dvorano, ki je bila odeta v žalno črnino. Takoj po prenosu so začeli prihajati številni častilci, znanci in prijatelji obeh žrtev, da pomolijo za njihov dušni blagor in da jih pokrope.

*

V četrtek je bila okrog devetih dvorana Akademskega doma odprta, mrtvaški oder pa urejen. Na nizkem odru, ki je ves v črnem, ležita obe krsti, druga poleg druge, med njima pa se v ozadju pne znak slovenske dijaške zveze, križ z grbom, katerega opleta trnjev venec. V ospredju je na desni strani na z zelenjem okrašenem podstavku kip serafinskega Kristusa, ki ga je pred leti naročil dr. Ehrlich pri kiparju Tonetu Kralju za svoje dijake, s katerimi je zadnja leta redno vsak večer prav pred tem kipom opravljal skupno večerno molitev — rožni venec. Kip je ožarjen z lučjo, izza njega pa pada svteel pramen luči kot simbol na oba pokojna, ki s križem v sklenjenih rokah spita večno spanje. Pred odrom in ob kipu pa je napravljena prava domača greda iz zelenja in cvetja. V njej prevladujejo lepi nagelni, ki kažejo, da sta oba izšla iz naše domače slovenske kmečke zemlje. Ozek pramen luči se preliva po cvetju, ki je ograjeno z nizko ograjo, pred katero se ves čas zbirajo častilci, ki prihajajo kropit. Ob straneh in v ozadju je še zeleno grmičevje, ob krstah v ozadju pa so svečniki, s katerih mečejo migotajoči plameni medlo luč na tako žalostno okolje. Ob krstah stoji častna straža akademikov, bogoslovci pa molijo rožni venec.

Neprenehoma prihajajo kropilci, tako da teče z Miklošičeve ceste nepretrgana reka obiskovalcev. V dopoldanskih urah je v četrtek prihajalo vsako uro povprečno po štiri sto kropilcev, ki so prihiteli po zadnje slovo. Koliko je bilo med njimi takih, ki so si ob pogledu na obe žrtvi obrisali solze z očesa, koliko drugih, ki so se spomnili dobrot, ki jih jim je izkazal pokojni dr. Ehrlich, čeprav nihče drugi za ta dobra dela ni vedel. Še ves dan se je vsipala reka častilcev v Akademski dom. Tudi v petek bosta obe žrtvi še ves dan ležali na mrtvaškem odru in bo dvorana odprta od sedmih zjutraj do pol devetih zvečer. V soboto, 30. maja ob pol 9 zjutraj bodo krsti prenesli v stolnico, kjer bo sv. maša-zadušnica, takoj nato bodo krsti prepeljali na Žale, kjer ju bodo ljudje zopet lahko hodili kropit. Pogreb bo v nedeljo, 31. maja ob 4 popoldne.

Razstava N. Omersa-K. Putrih

Razstavljena slikarska in kiparska dela v »Galeriji Obersnel« kažejo, kako marljivo se trudi mlada slikarska in kiparska generacija za čim boljšo in popolnejšo obliko umetnostnega izražanja. Mislim, da se oba razstavljalca udeležujeta že tretje umetnostne prireditve v zadnjem letu ter jasno dokazujeta, da se hočeta prebiti iz ozkih okovov šole, vplivov etc. Kakor je simpatično to razgibano umetnostno hotenje in iskanje- tako pa mora vzbuditi pomisleke prav pogosto razstavljanje z ozirom na kvaliteto razstavljenih stvari. O tem sem v kritikah že večkrat pisal, da namreč smatrajo naši umetniki razstave od leta do leta dosledneje le kot prodajne prireditve, kjer lahko odložijo odjemalcem bodisi zaležano, bodisi nič kaj kakovostno blago, blago, ki na hitrico zajeto ni izvršeno, ne spada ne na razstave, še manj pa v »promet«. Nikdar namreč ne smemo pozabiti, da gre tu za umetnost, ne pa za kar koli drugega. Zatorej naj bi naši umetniki vrnili umetnostnim razstavam več reprezentativnega značaja, več idealizma in pristnega umetniškega ponosa. Vsaka razstava naj bi bila umetniški d o g o d e k, ne pa neumetnostna vsakdanjost, ki je muka za občinstvo (ljubezen se izpremeni v dolžnost), kritiko in še za razstavljalce same, ki morajo gledati prazne neobiskane prireditve, pred katerimi obiskovalci ravno zaradi vsakdanjosti stvari same bežijo. In kar je glavno! Verjetnostni račun umetnostne kvalitete nam pove, da umetnost ne raste z vrtoglavo naglico, marveč narobe, da se lahko štejejo med srečne tisti umetniki, ki letno ustvarijo vsaj par takih del, ki se jim upravičeno pravi umetnina. In iz takih del naj bi bile sestavljene slovenske umetnostne razstave!

Te opombe nisem napisal le na račun pričujoče razstave, dasi mi je njena podoba zgoraj zapisane misli vzbudila. Mnogo del je namreč bolj v stadiju študij in skic, kakor pa dovršenih slik in kipov. Je pa razstava zanimiva predvsem zaradi svoje slikarske strani. Podobe N. O m e r s e nam kažejo, kako se slikar bori s starimi programskimi predsodki za lastno individualno umetnostno izpoved. Že na zadnji razstavi je zapuščal koloristične in skupinske probleme raznih vzornikov, ter na lastno pest skušal zajeti slikarsko okolico. Njegove podobe, nastale v poletnem zelenju, so ponekod spominjale na naše impresionistične umetnostne rešitve. V glavnem se nam na tej razstavi prvikrat odpre pregled na individualno podobo umetnikovo (seveda žal nepopolno, posebno zaradi nedognanosti del). Spoznamo slikarja, ki mehko, nežno, skoro boječe motri svet okrog sebe. Njegove podobe so umirjene, čeprav upodabljajo snežni metež; veliko idiličnosti je razprostrto preko Omersovih platen (prim. »V gozdu«, »Zimske krajine« itd.), mehkobe, ki izvira prav iz značaja slikarja samega. Ves ta umetnostni svet pa je še pod stalno, vestno kontrolo zavestnega o k u s a (prim. n. pr. tihožitje z zelenimi jabolki), ki daje vsemu delu pečat neke suverene objektivnosti na škodo instinktivne, podzavestne note. Slikar je pokazal lep napredek in sem prepričan, da bomo še videli Omersove slike, ki jim ne bo kaj negativnega pripomniti.

Kipar K. P u t r i h razstavlja zvečina portrete. Slogovno je njegovo delo vjeto med dve skrajnosti: med »deklico z grozdi« in katerim kolim portretom. Na eni strani je torej podoba dionizične deklice z značilnimi motivi grozdov, nastale pod bogve kakšnimi vplivi in vzorniki sodobne kiparske umetnosti, na drugi strani pa portreti po realnih osebah, kjer mora kipar računati z določeno obliko in lastno invencijo. Ta poslednja se mi zdi precej povprečna, čeprav ne maram zanikati sicer močnega plastičnega smisla kiparjevega. Med podobnostjo z modelom, idealizacijo plastike ali duševslovno karakterizacijo so veliki prepadi in je potrebna dobrška mera subtilnega znanja in duhovne zmožnosti, da nastane dobra plastika. Sicer pa so Putrihovi kipi solidna dela in bi morebiti kazalo, da kipar uredi kolektivno razstavo svojih del, da se nam njegovo snovanje pokaže v celotni podobi.

S. Mikuž.

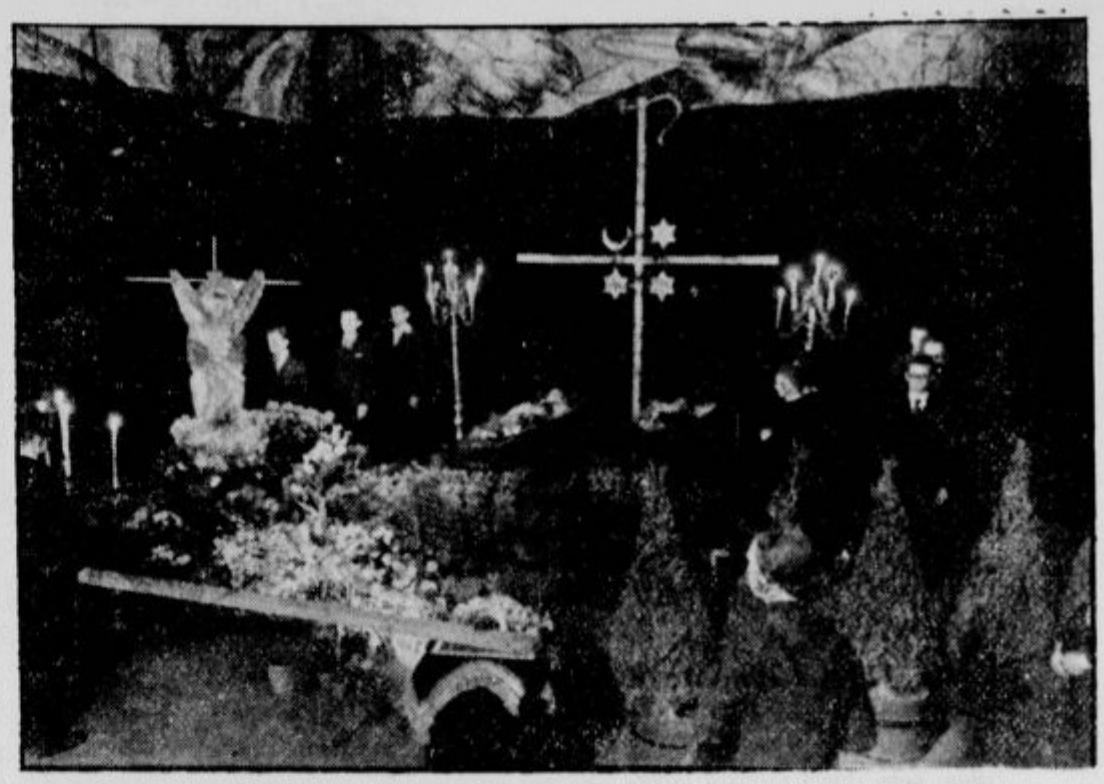

Dr. Lambert Ehrlich in Viktor Rojic na mrtvaškem odru v Akademskem domu

Drobne novice

Koledar

Petek, 29. maja: Kvatre; Mar. Magd. Pazzi, devica; Maksim, škof in mučenec; Teodozija, sveta žena in mučenica.

Sobota, 30. maja: Kvatre; Ivana Orleanska, devica; Feliks I., papež in mučenec; Ferdinand, kralj.

Lunina sprememba: Ščip: 30. maja ob 6.29. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Novi grobovi

✝ **V Ljubljani** je umrla gospa **Apolonija K a r l i n** roj. Gogala, profesorjeva vdova. Pogreb bo v petek, 29. maja ob pol petih z Žal. kapelica sv. Jožefa, na pokopališče k Sv. Križu. Za rajno žalujejo hčerka in trije sinovi, katerim izrekamo ob bridki izgubi globoko sožalje. Blagopokojni gospej naj sveti večna luč!

✝ **V Ljubljani** je mirno v Gospodu zaspala gospa Frančiška D a c a r. Truplo bo v petek 29. maja prepeljano iz mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa do župne cerkve sv. Antona na Viču, odkoder bo ob 5 popoldne pogreb na viško pokopališče. Naj ji sveti večna luč! Žalujočim naše iskreno sožalje!

✝ **V Mariboru** sta umrli 65 letna gospodinjaka pomočnica Frančiška Z u p a n c in 61 letna zaseljnica Rozalija Klajnšček. Naj počivata v miru!

Rakovnik

Prihodnjo nedeljo, zadnji dan majnika, bo v svetišču na Rakovniku slovesnost Marije Pomočnice kristjanov. Naj bo ta dan nepretrgano romanje Marijinih častilcev in nepretrgan klic k Pomočnici kristjanov! Čim več vas bo klicalo in prosilo, tem več boste dosegli. Prihajajte torej in prosite!

*

— **Lepo vreme traja dalje.** Pojavili so se znaki, ki so dali slutiti, da se lahko vreme v kratkem spremeni na slabše. Barometer je začel padati, toda sedaj se je zopet dvignil za nekaj milimetrov. Zemlja bi potrebovala nekaj več mokrote, in to si žele tudi mnogi vrtnarji, da bi posebno zelenjava še bujneje rastla in se razvijala. V sredo je bil prav lep dan, nekoliko vetroven, sicer pa jasen. V sredo se je dnevna temperatura dvignila na + 25,4° C. V četrtek zjutraj je bilo Barje brez megle. Bilo je lepo jutro. Jutranja temperatura je bila v četrtek + 11.6° C. Barometer se je od 762 dvignil na 764.8 mm.

— **Društvu »Dom slepih« v Ljubljani** so darovali gg. operni solisti mesto venca pokojni gospej Thieryjevi 240 lir. — Istemu društvu je podaril g. Milič Franc v počastitev spomina gospe Slave Turk 200 lir. — Darovalcem se društvo za plemeniti dar najiskrenejše zahvaljuje.

— **Huda avtomobilska nesreča zdravnika.** Petintridesetletni okrožni zdravnik dr. Julij Meier iz Ruš se je s svojim osebnim avtomobilom peljal v smeri proti Fali. Pred neko hišo v Fali je stal v Maribor namenjeni avtobus. Na nekoliko strmi cesti je popustila zavora osebnega avtomobila, ki je zaradi tega zavozil v avtobus. Zdravnik dr. Meier, ki je doma iz Cerkelj pri Kranju, je hudo poškodovan na desnem licu in desnem očesu. Zdravniki so ugotovili tudi prelom lobanje. Ponesrečenega zdravnika so prepeljali z avtomobilom Rdečega križa v mariborsko bolnišnico.

— **Med odbijače je zašel.** V nekem velepodjetju v Teznu pri Mariboru sta delavca 27letni Ivan Toplak in 47letni Franc Šprah premikala vagone. Oba sta preslišala, da prihaja od zadaj po istem tiru drugi vagon. Preden sta oba zapazila grozečo nevarnost, sta ju že zgrabila odbijača obeh vagonov. Hudo poškodovana so oba ponesrečenca prepeljali v mariborsko bolnišnico.

— **Osem metrov globoko padel.** V Novi vasi v ptujskem okraju je 31letni elektrotehnik Alojzij Bečaj iz Studencev na osem metrov visokem drogu popravljal dinamo. Pri tem je izgubil ravnotežje in padel na tla. Zlomil si je levo roko in levo nogo.

Ljubljana

l **Mesto venca na grob pokojnega profesorja dr. L. Ehrlicha** je profesorski zbor teološke fakultete poklonil 500 lir Vincencijevi konferenci za akademike in 500 lir Elizabetni konferenci za akademičarke v Ljubljani. Iskrena hvala!

l **Na petkovem koncertu** bo izvajal ljubljanski komorni trio poleg Corellija, Beethovna in Škerjanca še Novakov Trio quasi una ballat op. 27, ki je bil komponiran leta 1901. Koncert bo ob četrt na 7 v veliki filharmonični dvorani. Člani tria so violinist Albert Dermelj, violončelist Cenek Šedlbauer in pianist Marijan Lipovšek. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

l **Predavanje o starem in novem Münchenu.** Pod okriljem Nemške akademije v Ljubljani je imel predavanje vodja podružnice N. A. v Zagrebu svetnik dr. König predavanje s skioptičnimi slikami o starem in novem Münchenu. S tem Akademija nadaljuje ciklus predavanj o glavnih nemških mestih, ki jih je napovedala. Predavatelj je sočno in zanimivo podal vso zgodovino mesta, ki je nastalo tam, kjer so svoj čas zgradili brižinski škofje most, pa mu je pozneje Henrik Levosrčni postavil trden temelj. Nato je na podlagi starih podob mesta podajal rast te bavarske katoliške prestolnice ter pokazal od stoletja do stoletja glavne zgradbe, ki jih ima to mesto v veliki meri. Tako smo gledali cerkve: »Frauenkirche«, najvidnejši in največji spomenik starega cehovskega srednjeveškega meščanstva, potem čudovito cerkev sv. Nepomuka, biser cerkvenega rokokoja, veliki jezuitski samostan itd. dalje profane zgradbe kakor magistrat, stari dvorec, novi dvor, ki je celo mesto, ter čudovite pravljične gradove v okolici. Vrsto teh podob iz arhitekture ter plastike, kakor tudi urbanistike je zaključila slika nove palače za nemško umetnost, ki jo je postavil Münchenu Hitler ter z njo vred dal Münchenu oficielni prilastek »Mesto nemške umetnosti«. — Za prihodnji mesec so napovedana predavanja o 60 letnici pisatelja Gagerna (roj. na gradu Mokrice pri Sevnici), 60 letnica H. Brehma (roj. v Ljubljani) ter o graškem filozofu Meinongu.

l **Maščobe, sladkor in milo za mesec junij** bo mestni preskrbovalni urad dodeljeval od današnjega petka, 29. t. m. dalje. Oni, ki dobivajo blago pri mestnem preskrbovalnem uradu, naj natanko upoštevajo vrstni red, ki je bil objavljen, da ne bo navala pri blagajni in v skladišču. Današnji petek pridejo na vrsto trgovci z začetnimi črkami P do S. Trgovi, ki so sladkor doslej dobivali pri tvrdki Jelačin, dobe to pot sladkor pri tvrdki Gregorc & Komp. na Bleiweisovi cesti 15. Vsak upravičenec dobi na svojo živilsko nakaznico za mesec junij 300 g presnega masla in 1 dcl olja.

l **Prazne vreče** naj trgovci, zavodi in ustanove, ki dobivajo meko neposredno iz skladišč mestnega preskrbovalnega urada, vračajo tako, da bodo prazne vreče dobav meseca aprila in maja vrnili v mesecu juniju, prazne vreče dobav meseca junija pa naj vrnejo meseca julija, seveda vedno po že objavljenem razporedu. Mestni preskrbovalni urad prosi vse prizadete, naj se natanko ravnajo po teh navodilih, ker skladišče sicer vreč ne bo prevzelo.

l **Red A** bo imel v soboto predstavo lirične opere v treh dejanjih, ki jo je komponiral **Pietro Mascagni: »Prijatelj Fric«.** Peli bodo: Suzo — Vidalijeva, Frica — Francl, cigana — Golobova, doktorja — Popov, Hanza — Dolničar, Friderika — Kristančič, Katarino — Poličeva. Dirigent: D. Žebre, režiser: R. Primožič, zborovodja: R. Simoniti.

l **Za naznanjanje revnih družin vojnih ujetnikov in internirancev** je bil včerajšnji četrtek sicer zadnji dan, vendar bo pa mestni socialni urad v II. nadstropju stare cukrarne na Poljanskem nasipu št. 40 tudi **še današnji petek 29. t. m.** med 8 in 14 sprejemal naznanila tistih, ki doslej iz katerega koli vzroka niso oddali prijave. Seboj naj stranke prineso listine, ki so iz njih razvidni vsi podatki ujetnika ali interniranca ter tudi družinskih članov, obenem pa tudi uradna obvestila, pisma in podobno, da dokažejo ujetništvo ali internacijo člana družine. Tiste družine pa, ki je kak njih član šele po 1. maju t. l. šel v internacijo ali ujetništvo ali bo pa šele šel, naj se pa v mestnem socialnem uradu naznanijo tudi dananšnji petek ali kateri koli uradni dan pozneje. Vse prizadete družine pa morajo temu uradu vselej naznaniti tudi vrnitev ujetnika ali interniranca.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Drama: Petek, 29. maja: Zaprto. (Generalka.) — Sobota, 30. maja ob 17: »Romeo in Julija«. Prvič v letošnji sezoni. Red Premierski. — Nedelja, 31. maja ob 14: »Konto X«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol. Ob 17.30: »Šola za ženo«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

Opera: Petek, 29. maja ob 17: »Boccaccio«. Red B. — Sobota, 30. maja ob 17: »Prijatelj Fric«. Red A. — Nedelja, 31. maja ob 15: »Boccaccio«. Operета. Izven.

RADIO. Petek, 29. maja: 7.30 Poročila v slovenščini. — 7.45 Lahka glasba. V odmoru (8.00) napoved časa. — 8.15 Poročila v italijanščini. — 12.15 Koncert tenorista Janeza Lipuščka (pri klavirju Marijan Lipovšek). — 12.35 Koncert tri Emone. — 13.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini. — 13.17 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec. — 14.00 Poročila v italijanščini. — 14.15 Orkester vodi dirigent Žeme. — 14.45 Poročila v slovenščini. — 17.15 Koncert komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec. — 17.45 Komorna glasba. — 19.00 »Govorimo italijansko«, prof. dr. Stanko Leben. — 19.30 Poročila v slovenščini. — 19.45 Lahka glasba. — 20.00 Napoved časa. Poročila v italijanščini. — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. — 20.30 Vojaške pesmi. — 20.45 Orgelski koncert Pavla Rančigaja. — 21.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec, sodelujeta sopranistka Pavla Lovšetova in basist Tone Petrovčič. Pesmi in romance. — 21.50 Koncert saksofonista Miloša Ziherla (pri klavirju M. Lipovšek). — 22.10 Koncert sopranistke M. T. Pediconi. — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9, mr. Ramor, Miklošičeva c. 20 in mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78.

POIZVEDOVANJA. V Dramskem gledališču so po predstavi dne 19. t. m. našli 3 ključe v usnjatem etuiju (1 Zeiss Ikon, 1 Wertheim in 1 navaden ključ). Ključe hrani mojster Leben v Drami.

166.

»Sam sem sinoči zapustil tabor. Vso noč sem jezdil, da naznanim žalostno novico. Tako so zbežali naši kmečki zavezniki.«

Dolgo sta se še pogovarjala naša tovariša, kako bi se postavili uspešno v bran. Obadva sta bila prepričana, da se bodo Rožanje hrabro in vztrajno borili s Turki, braneč si življenje in posest.

167.

Naposled napelje Štefan govorico na druge stvari: »No, Mirko, kaj pa s tvojo ženitvijo? Preden sem odšel na prežo, si mi obljubil, da me hočeš imeti za druga. Ali je že bila gostija, ali kedaj bo?«

»Jutri bomo imeli gostijo, ako nas Turki prej ne napadejo. Ti boš seveda moj drug. Tvoj oče pa starešina.«

168.

»Ne boj se, Mirko!« odvrne Štefan. »Turki ne pridejo tako hitro. Jutri jih prav gotovo še ne bo. Kaj pa s tistim dekletom, z ono drugo, že veš katero? Ali se ni nič protivila, ko si se odločil za Zaliko?«

»Zakaj naj bi se zoperstavljala? Saj ji nisem ničesar obetal in sem nasproti njej prost. Nekaj prijaznih besed pa me še ne obvezuje.«

ŠPORT

Državno prvenstvo 31. maja

Tri nedelje bo še treba potrpeti in čakati, da bo padla končna odločitev in da bomo zvedeli končnoveljavno, kdo je državni nogometni prvak za l. 1942. Po 27. kolu je prevzelo vodstvo moštvo Torina, ki ima točko naskoka pred Romo. V nedeljo, 31. maja bodo igrali Torinci v Benetkah. To bo dobesedno prvenstvena tekma, saj se bosta borila prvi in tretji z razpredelnice, tretji pa bo imel prednost domačega igrišča. Moštvo Rome bo igralo doma proti Ambrosiani. Če sodimo prav, bodo imeli Romci lažjo nalogo in ni izključeno, da se bodo spet polastili vodstva. To se bo zgodilo, če bo odpor Benečanov tako močan, da bodo dosegli neodločen izid in če bodo Rimljani nad Ambrosio gladko zmagali.

Spored nedeljskega državnega prvenstva je tale: Bologna: Bologna-Napoli, Torino: Juventus-Modena, Genova: Genova-Livorno, Roma: Roma-Ambrosiana, Milan: Milano-Lazio, Bergamo: Atalanta-Liguria, Benetke: Venezia-Torino. Trieste: Triestina-Atalanta.

Očitek

»Nagajivček moj, kakšen pa si! Poglej si samo obraz, kako je ves zamazan!«

Mali oglasi

Službe

Dobe:

Hlapca

h konjem, sprejmem. — Poljanska cesta 44, Ljubljana. b

Sobe

Oddajo:

Soba

za pisarno — svetla, v sredini mesta (pri pošti), se takoj odda. Vprašati v Društvu tiskarnarjev, Tyrševa 1/a, IV. nadstr., med 11. in 12. uro. s

Kurivo

Premog

DRVA

I. POGAČNIK,

Ljubljana, Bohoričeva 5.

Tel. št. 20-59.

Umrla nam je naša ljubljena mama, gospa

Apolonija Karlin

roj. Gogala

profesorjeva vdova

Na poslednji poti jo bomo spremili v petek, dne 29. maja ob pol petih popoldne iz kapelice sv. Jožefa na Žalah.

Ljubljana, dne 28. maja 1942.

Davorina Grošelj, Ivan, Pavel in Mirko Karlinovi, otroci in ostalo sorodstvo.

Kupujte svoje potrebščine pri naših inserentih!

MIŠEK detektiv

84

»Opoldne je Mišek dobil plačo za prvih osem dni službe in je nesel denar v banko.

»Mhm...« je zamrmral blagajnik. »Kje ste pa vendar dobili te bankovce?«

»Zaslužil sem jih, veste. Ali mislite, da sem jih ukradel?« ga je zavrnil Mišek.

»Ne, ne, Bog varuj! Toda, glejte, jako mi je žal, vendar vam moram povedati, da je ta denar ponarejen!«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Film velike požrtvovalnosti in globoke ljubezni do dekleta, ki je po nesreči izgubila vid

ONKRAJ TEME

Robert Taylor in Irena Dunne

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Film kavalirstva, viteštva, napetih pustolovščin in ljubavnih »pletk

CAPITAN FRACASSA

V gl. vlogah: Elsa de Giorgi, Clara Calamai, O. Valenti in drugi

KINO UNION - TEL. 22-21

Velika ljubezenska zgodba na ruskem car. dvoru

Princezina ljubezen

Luisa Ferida, Claudio Gora, Laura Nucci

Režija Aleksander Volkov

KINO MATICA - TEL. 22-41

Umrla nam je mati

Dacar Frančiška

Prevoz drage pokojnice bo v petek, 29. maja iz mrliške veže Sv. Jožefa, do farne cerkve sv. Antona na Viču, od tu ob 5 popoldne pogreb na Viško pokopališče.

Ljubljana, Cleveland, 27. maja 1942.

Žalujoči:

Dacar, Florjančič, Češnovar, Jenko.

ZAPUSTIL NAS JE ZA VEDNO NAŠ PREDOBRI MOŽ IN OČKA

IVO PERŠUH

URADNIK VZAJEMNE ZAVAROVALNICE

PO KRATKEM IN TEŽKEM TRPLJENJU JE V SREDO POPOLDNE NEHALO BITI NJEGOVO SRCE.

LJUBLJANA, 28. MAJA 1942.

DRUŽINA PERŠUHOVA IN SORODSTVO

Beatrika

Vrata v Ersilijino sobo so bila prislonjena. Beatrika jih je rahlo odprla.

»Ersilija!«

Dvakrat jo je morala poklicati. Ersilija se je prebudila in sedla v postelji, še vsa zmedena od globokega spanja.

»Otrok ima davico!« je povedala Beatrika.

Ersilijo je streslo, da so se ji usuli lasje po vratu.

»Kaj — kaj ima?«

»Davico.«

Zaspanost ji je v hipu minila, razumela je, skočila je iz postelje.

Beatrika je pravkar prišla od Barberine.

Bolezen je šla vidno na slabše. Pri vsakem vdihu se ji je poglobil prsni koš, obraz ji je vse bolj pordeval, oči so vse bolj otopevale.

Spet je zakašljala, votel, skoraj da tuleč kašelj je bil.

Na hodniku je zadonel nagel korak. Romuald je obstal na pragu, ves izpremenje. je bil, spoznati ga skorajda ni bilo več. Krčevito se je prijel za glavo.

Barberina se je okrenila k očetu, videti je bilo, da se ji hočejo zasvetiti oči, da se skuša nasmehniti, pa dih ji je zastajal, prsni koš se je udiral.

»Bab —!«

Beseda ji je zastala v joku.

Romuald je širom odprl okno, gnalo ga je, da bi skočil k Barberini pa premagal se je in ji s strastno kretnjo obupa vrgel poljub z roko.

»Niti trenutka ne smem izgubiti!« je hlastnil. »Bog nam pomagaj! Po zdravnika pohitim!«

Po nekaj minutah je zaropotal motor njegovega avta, naglo se je oddaljil ropot.

Vse je bilo narobe. Po vseh prostorih je bilo slišati hropeče dihanje bolnice — neverjetno je bilo, da bi imele nežne, otroške prsi tak močan glas — in od časa do časa je tuleč kašelj prelomil tihoto. Rafaela je odšla, pa se je kmalu spet zavedla, da ni storila prav, vrnila se je vsa nemirna in zmedena, vila z rokami pa hodila iz sobe v sobo. Terezina je neštetokrat pohitela po stopnicah gor in dol, sama ni vedela, čemu. Vse je bilo pokonci v hiši, vsi so se tiho spogledovali, niti govoriti si niso upali. Na oglu trga je stal človek kot prikovan od strahu in poslušal dušeči kašelj, ki je prihajal skozi odprto okno in trgal nočno tišino. Leonova veriga je brez prestanka ropotala, Leon ni mogel mirovati, silil je v hišo, zdaj pa zdaj je žalostno zatulil.

Po hiši je bilo vse v neredu.

Sveži zrak pomladne noči je prihajal skozi okno in Barberini se je vse bolj tesnilo grlo. Ersilija, napol oblečena, vsa splašena, ni vedela, kaj bi storila. Toda — kaj se je vobče še dalo storiti? Čakati, nič drugega kot čakati je bilo treba, — pomagati se ni dalo. Prav nič.

Beatriki ni ušla niti najmanjša malenkost otrokovega krutega trpljenja. Videla je, kako Barberini oko vse bolj stekleni, kako vse teže diha, hropeče, kot bi šlišala žago. Sunkoma je kašljala, pretrgano. Romuald se ne povrne o pravem času —. Barberina je obupno lovila sapo.

Vzela jo je v naročje in stopila z njo k oknu. Nemogoče se ji je zdelo, da bi ji niti pri odprtem oknu zrak ne prodri skozi grlo. Pa tudi pri oknu je obupno in krčevito hlastala za zrakom, zdelo se je, da se bo vsak trenutek zadušila. Srce se ji je trgalo, ko je gledala njen obraz, njene obupne kretnje.

Zanesla je otroka nazaj v sobo. Rdečica na obrazu se ji je še poglobila.

»Barberina — Barberina!« jo je klicala. Tako kliče mati, — mati, ki hoče premagati smrt. Nikdar je še ni klicala s takim glasom.

Barberina je dvignila ročico in se dotaknila materinega vratu. Prvikrat je Beatrika ob tej nežni kretnji občutila v polni meri sladkost materinstva.

Pa — oh! Romuald se ne povrne o pravem času—! Ni bilo mogoče —! Z vsako sekundo se je vse bolj bližal tisti strašni trenutek, ko bi niti atom zraka ne mogel več prodreti v otrokova prsa.

Barberina —! Barberina —!«

Pa ji je šinila v glavo misel, da bi približala usta k Barberininim ustom. Navdihnjenje —! Kako, da prej že ni mislila na to—? Čisto iznenada se je spomnila na neko povest, na povest o materi, ki je na tak način rešila otroka. Sama je umrla, otrok pa se je rešil.

Tako bi storila. Umrla bi, pa rešila otroka.

Da, tako bi bilo! Življenje bi ji dala. Mati bi bila —. In ob tej misli ji je namesto obupa napolnilo dušo živo zaupanje, veselje, gotovost. Otrokovo življenje je bilo v njenih rokah. In brž je bilo treba storiti.

»Ersilija, pojdi, pokliči očeta! Stopila je v kapelico! Ni druge pomoči. Naj nam Bog, naj nam Mati božja podeli milost! Pojdita in priporočita Bogu tudi še mene! Brž, pojdita!«

Ersilija je odhitela. Sama je ostala Beatrika z Barberino.

Pogledala je po otroku. Hropel je, poslednji drhtljaji so morebiti bili. Očesci sta postajali vse bolj stekleni, obraz je posineval. Smrt je dušila otroka.

Še enkrat bi zakašljala —. Morebiti poslednjikrat —.

Položila je ustnice na Barberinine ustnice in ko je dete zakašljalo, je z vso silo svojih močnih prsi, z vso silo obupne duše zadihala, potegnila sapo v sebe.

Na ta silni vdihljaj, podvojen še z naporom mladega telesa, da sune iz sebe, kar ga je dušilo, se je nekaj utrgalo detetu v grlu, kašelj je sunil nekaj kvišku in Beatriki v usta.

Občutila je krhljaj, pa stisnila je ustnice in se vzravnala. Svobodno in veselo je dihala Barberina. Beatrika pa je dala robec k ustom in izpljunila. Niti na misel ji ni hodilo, da bi usta izprala, ali pa se ni zmenila za tako misel, ki ni bila za njo v tistem trenutku drugo ko lahna vešča ob električni luči.

Gledala je Barberino.

(Dalje.)

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič Izdajatelj: inž. Jože Sodja Urednik: Viktor Cenčič